

UZASADNIENIE

W dniu 07.03.2018 r. pełnomocnik J. D. (1) złożył wniosek o zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz wnioskodawcy kwotę 50.000 zł z tytułu zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie zastosowanego w sprawie 2 Ds. 965/08 prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w Pabianicach oraz kosztów zastępstwa procesowego .

Sąd ustalił następujący stan faktyczny :

J. D. (1) był w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w Pabianicach o sygn. 2 Ds. 965/08 (IV Kp 109/09) tymczasowo aresztowany przez okres 49 dni (od 18. lutego 2009 r. do 08 kwietnia 2009 r.) , a następnie środek ten został zamieniony, postanowieniem z dnia 08.04.2009 r. , na środki o charakterze nieizolacyjnym .

Prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 18.04.2016 r. w sprawie IV K 250/09 J. D. (1) został uniewinniony od dokonania zarzucanych mu czynów .

(dowód : postanowienie o zastosowaniu tymczasowego aresztowania k- 26 tok 4a akt IV K 250/09 , postanowienie o zmianie środka zapobiegawczego k-1467 tom VIII i k-95,104 tom 4a akt IV K 250/09 , odpis wyroku k- 38-51 , wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi w sprawie sygn. akt II Aka 245/16 k- 8650-8651 akt sprawy IV K 250/09)

J. D. (1) w toku postępowania w sprawie sygn. akt IV K 250/09 nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów .

(dowód : wyjaśnienia J. D. k- 23-25 , 29-30 , 32-37 tom A osobowy , k- 3277-3278 tom VII sądowy IV K 250/09)

J. D. (1) przed aresztowaniem pracował przez 17 lat w P. A. w Ł. jako funkcjonariusz Policji. Cieszył się zaufaniem i bardzo dobrą opinią swoich przełożonych . Znany był z tego, że był bardzo dobrym policjantem i wszyscy go tak oceniali w tym środowisku . Można było powierzyć mu najtrudniejsze zadanie. Taka była powszechna opinia o nim. Był postrzegany, jako osoba niebojąca się ryzyka, zdeterminowana w dążeniu do celu. Przed zatrzymaniem prowadził szkolenia dla młodych funkcjonariuszy , przełożeni powierzyli mu te zadania jako osobie odpowiedzialnej i doświadczonej , pokazującej dobre wzorce. Zatrzymanie go zniszczyło jego wizerunek i ocenę przełożonych. Stracił autorytet i zaufanie współpracowników.

(dowód : zeznania M. S. k- 590-600 , zeznania M. W. k- 600-610 , zeznania wnioskodawcy k- 570-590, opinia k- 8-9, protokół warunków pełnienia służby w policji k- 10)

Samemu pobyтови w Areszcie Śledczym towarzyszył wnioskodawcy stres i obawa o życie i zdrowie. Jako niepalący przebywał w celi z osobą palącą . W drugim dniu pobytu wnioskodawcy współosadzeni dowiedzieli się , że jest policjantem - antyterrorystą. Od tego momentu zagrożone było bezpieczeństwo wnioskodawcy. Inni współosadzeni uderzali w drzwi jego celi. Kierowali wobec jego osoby groźby karalne . Pojawiła się atmosfera niepewności i ciągłego zagrożenia. Sytuacja ta nasiliła się do tego stopnia, że funkcjonariusze służby więziennej podjęli decyzję o przeniesieniu wnioskodawcy na inny oddział. Kontakt ze środowiskiem przestępczym i warunkami panującymi w areszcie śledczym był dla J. D. (1) dolegliwością w aspekcie fizycznym. Warunki w celi były bardzo złe. Jak wynika z relacji wnioskodawcy, nie można było domknąć zepsutego okna. Łóżko, na którym spał wnioskodawca znajdowało się na górze. Było uszkodzone. Miejsca w celi było bardzo mało i aby jeden z osadzonych mógł się przemieścić, drugi w tym czasie musiał leżeć na łóżku. W okresie pobytu wnioskodawcy w areszcie śledczym była zima, a opisane powyżej warunki powodowały, że temperatura w celi była tak niska, że wnioskodawca zmuszony był do spania w ubraniu i butach. Osadzeni kierowali również groźby pod adresem członków rodziny wnioskodawcy. Znane były

osadzonym dane bliskich członków rodziny wnioskodawcy, wiedzieli gdzie mieszka, jak ma na imię jego żona i córka. J. D. pisał listy do rodziny i ostrzegał żonę i córkę, by uważali na swoich najbliższych. Dodatkowo, jak wynika z relacji wnioskodawcy, w trakcie jego pobytu w areszcie przyjechali funkcjonariusze policji, wypytywali go o warunki w więzieniu i rodzinę wnioskodawcy, informując go jednocześnie o tym, że być może jego rodzina będzie musiała mieć zapewnioną ochronę. Pełnomocnika wskazywał, że na stan psychiczny i doznana przez J. D. (1) krzywdę złożyły się poczucia zagrożenia o siebie i bliskich, stan osamotnienia, poczucia zagrożenia ze strony współosadzonych, brak kontaktu bezpośredniego z bliskimi.

Na sytuację oskarżonego znaczny wpływ wywarła nieustanna stygmatyzacja związana z toczącym się postępowaniem i pozbawieniem wolności. Po zmianie tymczasowego aresztowania na nieizolacyjny środek zapobiegawczy J. D. (1) dostał pracę w serwisie (...). Pracę tę podjął chętnie. Z chwilą powzięcia przez współpracowników informacji o toczącym się wobec niego śledztwie i tymczasowym aresztowaniu ich zachowanie uległo diametralnej zmianie. Pracownicy przestali się do niego odzywać, przebywać w jego towarzystwie. Stygmatyzację powodowały również doniesienia medialne i płynące z nich przekaz opisujący fakt aresztowania J. D. (1), jako osoby skorumpowanej, agresywnej, wykazującej się szczególną brutalnością. Tak spotęgowany stres skutkował brakiem snu. Jego stosunki z matką, żoną i córką, uległy pogorszeniu.

(dowód : zeznania wnioskodawcy k- 570-590, kopia korespondencji k- 24-27, artykuł prasowy k- 11)

W efekcie tymczasowego aresztowania również pogorszył się stan zdrowia J. D. (1). Przed wszczęciem postępowania i aresztowaniem spełniał wszystkie normy zdrowotne związane z wykonywaniem zawodu. Po jego uchyleniu wnioskodawca leczył się na szereg schorzeń. J. D. (1) leczył się w Ośrodku (...). Następnie został skierowany do (...) Szpitala (...) przy ulicy (...), a później do poradni przy ulicy (...), w której leczy się do chwili obecnej. z uwagi na stwierdzone schorzenia, orzeczeniem nr (...) Wojewódzkiej Komisji Lekarskiej MSWiA w Ł. z dnia. 4 marca 2010 r., J. D. (1) został uznany za całkowicie niezdolnego do służby w (...) oraz całkowicie niezdolnego do służby w Policji, przyznano mu III grupę inwalidzką.

(dowód : zeznania wnioskodawcy k- 570-590, dokumentacja medyczna k- 16-23)

Sąd zważył co następuje :

Dokonując ustaleń faktycznych w rozstrzyganej sprawie Sąd oparł się na dowodach z wyżej opisanych dokumentów oraz na osobowych źródłach dowodowych w postaci zeznań w/w świadków oraz samego wnioskodawcy.

Dokumenty te nie budziły wątpliwości i nie były kwestionowane przez strony .

Brak jest jakichkolwiek podstaw, by wskazane dokumenty w jakikolwiek sposób kwestionować, nie ma bowiem żadnych wątpliwości co do ich autentyczności.

Zeznania składane przez J. D. (1) oraz jego przełożonych dotyczyły w głównej mierze warunków, w jakich miało przebiegać najpierw jego zatrzymanie, a następnie wykonywanie wobec niego tymczasowego aresztowania w ramach postępowania przygotowawczego oraz skutków o charakterze niematerialnym stosowania tego środka . Sąd dał wiarę tym zeznaniom, są one bowiem spójne i logiczne. Przede wszystkim zeznania te nie dają podstaw do postawienia zarzutu wobec wnioskodawcy o tendencję do wyolbrzymiania ujemnych następstw związanych z pozbawieniem go wolności co wyraźnie zostało zaznaczone w tej części jego zeznań , które dotyczyły stanu jego zdrowia po uchyleniu środka izolacyjnego.

W swej relacji J. D. opisał negatywny stosunek do niego osób, z którymi w trakcie tymczasowego aresztowania przebywał w areszcie , wynikający z charakteru wykonywanego przez niego zawodu . W sposób przekonujący opowiadał o warunkach izolacji i związanym z tym poczuciem strachu i samotności , obawy o swoje życie i zdrowie oraz osób dla niego najbliższych. Jego relacja znajdowała potwierdzenie w załączonej korespondencji do rodziny , którą wysyłał z aresztu śledczego. Taki sposób składania zeznań przez J. D. dowodzi jego obiektywizmu oraz tego, że

starał się on przedstawiać fakty tak, jak miały one miejsce w rzeczywistości. Przekonująca jest także ta część zeznań wnioskodawcy, w których opisał on fakt medialnego nagłośnienia jego tymczasowego aresztowania i charakteru sprawy, w ramach której postawiono mu zarzut, oraz przedstawił wynikający stąd stosunek do niego i pojawiające się komentarze ze strony swojego środowiska zawodowego, rodziny czy osób, z którymi stykał się nawet po uchyleniu środka zapobiegawczego w ramach podjętej pracy albowiem znajduje potwierdzenie nie tylko w załączonych do wniosku dokumentach w postaci artykułu prasowego ale również w spójnych i wzajemnie uzupełniających się zeznaniach jego przełożonych.

Wniosek J. D. (1) o zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia oparty został o treść art. 552 § 4 kpk, zgodnie z którym odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje w wypadku m.in. niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania. Wskazany przepis przewiduje opartą na zasadzie ryzyka odpowiedzialność Skarbu Państwa za poniesioną szkodę i doznaną krzywdę wynikłe ze stosowania izolacyjnego środka zapobiegawczego, przy czym warunkiem ubiegania się o odszkodowanie i zadośćuczynienie z tego tytułu jest ustalenie, że stosowany środek był niewątpliwie niesłuszny (tak: uchwała SN z dnia 15 września 1999r. I KZP 27/00 OSNKW 1999 z 11-12, poz. 72). Niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie może zaistnieć:

- wówczas, gdy było ono stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 kpk, niezależnie od rodzaju wydanego orzeczenia kończącego postępowanie i w takiej sytuacji ocena słuszności stosowania tymczasowego aresztowania dokonywana jest z punktu widzenia okoliczności istniejących w chwili jego stosowania;
- z uwagi na rodzaj prawomocnego rozstrzygnięcia kończącego postępowanie i wówczas ocena słuszności tego środka zapobiegawczego dokonywana jest z perspektywy tego rozstrzygnięcia - chodzi o rozstrzygnięcie, w którym podejrzanemu lub oskarżonemu nie została przypisana wina, a więc gdy nie ponosi on odpowiedzialności karnej i z tej perspektywy tymczasowe aresztowanie jawi się jako niewątpliwie niesłuszne; dotyczy to wyroku uniewinniającego oraz orzeczenia umarzającego postępowanie zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i sądowego.

W rozstrzyganej sprawie J. D. był tymczasowo aresztowany w przez okres 49 dni w okresie od 18. lutego 2009 r. do 08 kwietnia 2009 r. W świetle prawomocnego cyt. wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi bezspornym jest, że od dokonania zarzucanych mu czynu J. D. został uniewinniony.

Faktem jest, że nie każde uniewinnienie oskarżonego lub umorzenie co do niego postępowania powoduje niejako automatycznie konieczność uznania, że stosowane wobec niego tymczasowe aresztowanie było niewątpliwie niesłuszne. Odpowiedzialność Skarbu Państwa nie jest w tym zakresie bezwarunkowa i ustalenie, że niekorzystne orzeczenie w przedmiocie tymczasowego aresztowania wywołane zostało zawinionym, umyślnym postępowaniem oskarżonego (lub - na etapie postępowania przygotowawczego - podejrzanego) może w konsekwencji prowadzić do oceny, że środek zapobiegawczy nie był stosowany "niesłusznie" w rozumieniu art. 552 § 4 kpk. Sytuacja taka nie miała jednak miejsca w rozpoznawanej sprawie i analiza dokumentów z postępowania prowadzonego przeciwko J. D. nie daje podstaw do przyjęcia, że stosowany wobec niego izolacyjny środek zapobiegawczy był wynikiem jego celowo nagannego postępowania.

Mając na uwadze powyższe należy uznać, że J. D. (1) był we wskazanych wyżej okresie 49 dni tymczasowo aresztowany w sposób niewątpliwie niesłuszny - w rozumieniu art. 552 § 4 kpk.

Drugą kwestią wymagającą rozstrzygnięcia było ustalenie, czy wskazane powyżej niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie skutkowało po stronie wnioskodawcy powstaniem szkody niemajątkowej.

Fakt zaistnienia po stronie J. D. szkody o charakterze niemajątkowym, wynikającej ze stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania, nie budzi wątpliwości. Już samo związane z tymczasowym aresztowaniem pozbawienie wolności wnioskodawcy, a tym samym pozbawienie go możliwości swobodnego decydowania o własnej osobie, wyrządziło mu krzywdę. Należy przy tym podkreślić, że wnioskodawca nie miał wcześniej konfliktów z prawem przeciwnie to on stał na straży jego przestrzegania co dodatkowo wpływało negatywnie na jego przeżycia psychiczne.

Należy podkreślić, iż wnioskodawca był funkcjonariuszem publicznym, osobą cieszącą się zaufaniem i autorytetem, stawianą za wzór do naśladowania. Przełożeni podkreślali jego wyjątkowe umiejętności, doświadczenie, zaangażowanie w pracę, perspektywę awansu zawodowego w przyszłości.

Na rozmiar doznanej w związku z pobytem w zakładzie karnym krzywdy wpływ miał opisywany przez wnioskodawcę stosunek do niego współosadzonych odium jakie spotkało go ze strony współosadzonych z uwagi na rodzaj wykonywanego zawodu. Strach i wywołany nim stres potęgowała niepewność o bezpieczeństwo najbliższych mu osób. Konieczność korzystania przez wnioskodawcę w związku z zagrożeniem z innej celi potęgowało poczucie dyskomfortu wynikającego z pozbawienia wolności co dobitnie opisał w swoich zeznaniach.

Dla ustalenia rozmiaru doznanej przez J. D. (1) krzywdy istotne znaczenie ma stygmatyzacja zawodowa, jaką odczuł w związku z jego tymczasowym aresztowaniem. W chwili zatrzymania wykonywał zawód policjanta – antyterrorysty i był osobą o ustabilizowanej sytuacji rodzinnej i zawodowej. Fakt jego aresztowania został nagłośniony medialnie. Po opuszczeniu aresztu spotykał się w ramach nowej pracy z nieprzychylnymi reakcjami i negatywnymi komentarzami zarówno ze strony swojego środowiska zawodowego, jak i nowych współpracowników stosujących wobec niego ostracyzm. Te negatywne komentarze pojawiały się także w rodzinie wnioskodawcy, wśród najbliższych mu przyjaciół. Stracił dobre relacje z rodziną, jego małżeństwo było zagrożone, rodzina i znajomi zaczęli wątpić w jego niewinność opierając się w tej mierze na zaufaniu instytucjom państwa i trafności podejmowanych przez nie decyzji. To wszystko bez wątplenia wiązało się z dotkliwymi przykrościami natury moralnej. Z człowieka pewnego siebie, spełnionego rodzinnie i zawodowo J. D. stał się osobą pełną poczucia niepewności, stracił zaufanie do instytucji, z którymi był powiązany zawodowo, podupadł na zdrowiu, stracił szansę kontynuowania pracy, której wcześniej był oddany i z której czerpał satysfakcję. Nie zdołał odbudować pełni zaufania swoich znajomych, stracił pewność siebie i poczucie swojej wartości. W świecie zdominowanym przez masową informację i nieograniczony do niej dostęp w sieci, mimo prawomocnego wyroku uniewinniającego, każdy może zapoznać się z negatywnymi artykułami na temat jego osoby, które powstały po jego aresztowaniu. Okoliczność ta dodatkowo wzmacnia uczucie frustracji i wyobcowania. Wnioskodawca podkreślał jak trudno jest mu aktualnie funkcjonować w społeczeństwie.

Powyższe okoliczności uzasadniają tezę, iż tymczasowe aresztowanie wnioskodawcy wyrządziło mu krzywdę niematerialną wymagającą zadośćuczynienia finansowego. W ocenie Sądu przy tym adekwatnym zadośćuczynieniem doznanej przez wnioskodawcę – byłego funkcjonariusza publicznego krzywdy jest kwota 50.000 zł.

W oparciu o art. 554 § 4 kpk i § 11 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015r. poz. 1800) Sąd, z uwagi na złożony w tym zakresie wniosek, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz J. D. (1) zwrot kosztów zastępstwa advokackiego z tytułu ustanowienia w sprawie pełnomocnika.